

**Handläggare**  
Joakim Olsson  
Telefon: 08-50819207

**Till**  
Farsta stadsdelsnämnd  
2024-03-07

## **Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus.**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

### **Förvaltningens förslag till beslut**

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av Narkotikautredningen.

### **Sammanfattning**

Regeringen beslutade i mars 2022 att uppdra en särskild utredare att föreslå hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med effektivt narkotikaförebyggande arbete och en god missbruks- och beroendevård. Till särskild utredare utnämndes avdelningschef vid Socialstyrelsen, Thomas Lindén. Slutbetänkandet presenterades i oktober 2023 och har nu skickats ut på remiss från kommunstyrelsen till ett antal instanser.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningen och alla dess förslag och nämner en del av dem i sina synpunkter.

### **Bakgrund**

Regeringen beslutade den 24 mars 2022 att uppdra till en särskild utredare att föreslå hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett effektivt narkotikaförebyggande arbete och en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar.

Narkotikautredningen är den mest omfattande utvärderingen av svensk narkotikapolitik på decennier. Regeringens särskilde utredare Thomas Lindén, avdelningschef vid Socialstyrelsen, Avdelningen för kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården, presenterade utredningens slutbetänkande i slutet av oktober 2023.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 9 april.

## Remissen i sammanfattning

Utredningen är på nära 1 000 sidor och presenterar totalt 64 förslag.

Betänkandet kan summeras med två övergripande mål:

- Den drogrelaterade dödligheten ska minska med minst 20 procent inom en femårsperiod.
- Svensk narkotikapolitik ska bli mer kunskapsbaserad.

Utredningen se en fortsatt restriktiv hållning men med ytterligare fokus på skadereducerande och förebyggande insatser. Det är inte acceptabelt att så många avlider i narkotikaförgiftning och narkotikarelaterade sjukdomar och skador när så mycket kan göras för att motverka det. Som ett led arbetet mot en mer kunskapsbaserad narkotikapolitik har utredningen utgått från narkotikabrukarens berättelser, deras erfarenheter och behov.

Ett urval av utredningens förslag relevanta ur förvaltningens perspektiv:

- Regeringen bör anta ett nationellt program för att minska dödsfall till följd av narkotika- och läkemedelsförgiftningar samt komplettera regeringens vision med en konkret målsättning om att dödligheten ska ha minskat med minst 20 procent från 2022 års nivå fem år efter införandet av programmet. Och uppdra till Socialstyrelsen att analysera utvecklingen och situationen samt att leda genomförandet av detta nationella program. Socialstyrelsen föreslås även utreda hur dödsfallsutredningar inom området kan utformas för att på sikt stärka kunskapen om vilka insatser som bör vidtas för att minska förgiftningsdödsfall till följd av narkotika eller läkemedel.
- Intensifiera arbetet med att förskriva naloxon, ett motgift mot opioider som tillfälligt kan ta bort effekten av opioider och häva en överdos, till personer som använder narkotika eller har recept på opioidläkemedel.
- Ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att utifrån befintligt kunskapsläge utveckla ett målgruppsanpassat kunskapsstöd och genomföra utbildningar om kunskapsstödet på regional nivå.
- Fortsätt den pågående satsningen för ökat föräldrastöd som genomförs av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Föräldrastödet syftar till att främja hälsa och förebygga ohälsa hos barn och unga och det är angeläget

att utveckla en jämlik tillgång till stöd i föräldraskapet för fler föräldrar som har behov av stödet.

- Samordningen av vård- och stödverksamheter bör utökas. Utredarna bedömer att Samsjuklighetsutredningens förslag, att vården vid skadligt bruk eller beroende ska ges samordnat med annan psykiatrisk vård, bör genomföras (8 kap. 11 § HSL). Regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd om metoder och organisationsformer för samordning av beroendevården med övrig psykiatri och socialtjänst för barn och unga. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att fördela medel till regioner och kommuner i fyra år för att stärka huvudmännens arbete med implementering av förslaget att samordna beroendevården med övrig psykiatri och socialtjänst för barn och unga samt att Regeringen bör utreda möjligheterna till gemensam dokumentation och informationsdelning i integrerade verksamheter.
- Stärk det narkotikaförebyggande arbetet genom att anta ett program för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga. Och ge länsstyrelserna i uppdrag att stödja kommunerna i genomförandet av programmet, och ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att leda genomförandet.
- Ge Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) ett särskilt uppdrag att bygga upp kunskap om anhöriga till personer med skadligt bruk eller beroende och/eller samsjuklighet. Utredarna anser också att en nationell stödlinje för bland annat anhöriga bör inrättas.
- Ge Kriminalvården och Statens institutionsstyrelse (SiS) i uppdrag att ta fram riktlinjer för när en samordnad planering (SIP) ska initieras. Digitaliseringsmyndigheten bör ges i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur digitala samordningsmöten ska kunna genomföras på ett tekniskt säkert sätt i enlighet med gällande lagstiftning. Regioner och kommuner uppmanas att fortsätta arbetet med att utveckla SIP. Regionerna och kommunerna bör kompenseras ekonomiskt för det nya åtagandet att delta i samordnad verkställighetsplanering med Kriminalvården.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg i samråd med avdelningen för stadsutveckling.

## **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen ser positivt på narkotikautredningen och alla beskrivna förslag som kan leda till en mer kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus. Det är en mycket väl genomförd utredning som kan bidra till ett mer effektivt och kunskapsbaserat arbete tillsammans med alla berörda myndigheter. Med utredningens förslag tar man höjd för ökade krav på evidensbaserade och tidiga förebyggande insatser som ligger i linje med förslagen i den kommande nya socialtjänstlagen. Förvaltningen lyfter några exempel av alla goda förslag nedan.

Förslaget om ett nationellt program för att minska dödsfall till följd av narkotika- och läkemedelsförgiftningar samt att Socialstyrelsen ska analysera utvecklingen och situationen och leda genomförandet kan ge ökad kunskap om vilka metoder som finns, göra kunskapen tillgänglig för både brukare och professionella och förhoppningsvis leda till färre dödsfall.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen om tidigt satsning på mer förebyggande arbete genom föräldraskapsstöd och ett mer narkotikaförebyggande arbete genom det föreslagna programmet för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga. Det föreslås att arbetet ska ledas av Folkhälsomyndigheten och stötts av länsstyrelsen med kunskap och utbildningar som kan bidra till att förvaltningen kan ge ett mer kunskapsbaserat stöd för anhöriga. Genom att stärka anhöriga stärker vi även den unge. Att stödinsatser ges tidigt för att stärka anhöriga som befintligt stödnätverk kan bidra till mindre genomgripande insatser framöver.

Förslaget att samordning av vård- och stödverksamheter ska utökas är positivt, och möjligheter till gemensam dokumentation och informationsdelning i integrerade verksamheter kan underlätta samverkan i aktuella ärenden. För gruppen med komplex problematik är vård- och stödinsatser som drivs av region och socialtjänst gemensamt en förutsättning för att behoven ska kunna tillgodoses samtidigt och samordnat. Gemensamma vård- och stödinsatser skapar förutsättningar för en sammanhållen vård- och stödkedja.

Förvaltningen ser positivt på förslaget att kommuner och regioner uppmanas att utveckla arbetet med samordnad individuell plan (SIP) tillsammans med SiS och Kriminalvården, vilket kan leda till en mer sammanhållen vård- och stödkedja. Med utvecklingen kring gängkriminalitet och ökning av sprängningar och dödligt skjutvåld har allt fler individer frihetsberövats både inom ramen för Kriminalvården och SiS verksamhet. Därför har kraven på en

samordnad rehabilitering av personer som ingår i denna målgrupp ökat. Socialtjänsten och regionen har sedan tidigare lång erfarenhet av använda SIP som verktyg för att samordna insatser från flera huvudmän och ser därför detta som positivt. Samordnade insatser bedöms nödvändiga för att personer i målgruppen skall ges förutsättningar att inte återfalla i kriminalitet/psykisk ohälsa/beroende.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand  
Stadsdelsdirektör  
Första stadsdelsförvaltning

Therese Grahn  
Avdelningschef  
Första stadsdelsförvaltning

### **Bilagor**

Narkotikautredningen - Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus. (SOU 2023:62), KS 2024/120

## Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2024-02-14
Therese Grahn, Avdelningschef	2024-02-14